

НАВЧИТИСЯ ЦЬОГО НІКОЛИ НЕ ПІЗНО

Ця книжка розповість вам передусім про дітей, які вміють долати непрості виклики. Більшість людей, перед якими постають такі труднощі, одразу здаються. Втім, їм варто повчитися у тих, хто вміє розв'язувати проблеми, хоч таких людей і небагато.

Ви переконаєтеся: люди, що вміють собі зарадити, — дуже неоднакові. Вони відрізняються і за віком, і за зростом, і за іншими параметрами. Дехто може думати, що ці люди обдаровані особливим талантом або що їм просто щастить. А насправді це звичайні люди, які, проте, навчилися мислити, вирішувати і діяти, покладаючись лише на себе. Ці люди — проактивні, а також опанували кілька дієвих методів розв'язування проблем.

Виконуючи прості уроки з цієї книжки, ви врешті й самі навчитеся розв'язувати проблеми за цією методикою (і байдуже, скільки вам років). Ви вже не матимете враження, немов утратили контроль над власним життям, візьмете все в свої руки і самостійно формуватимете свій світ. Замість боятися щоденних викликів, ви радо їх зустрічатимете й успішно долатимете.

Наприкінці цього курсу ви можете відчути, що стали кращою людиною. Мрії та цілі вже не здаватимуться вам недосяжними. І вам удаватиметься майже все, що ви запрагнете і замислите.

Може, ви хочете просто навчитися танцювати чи готувати французькі страви. А може, ваша ціль масштабна: скажімо, стати президентом чи вирішити проблему глобального потепління. Хай яка ваша ціль, а прочитавши цю книжку, ви зрозумієте, з чого почати.

Не потрібно бути обраним, щоби розв'язувати проблеми, адже це не талант, а вміння, яке можливо опанувати, та звичка, якої можливо набути. Ця книжка ознайомить вас із основами підходу до розв'язання проблем на трьох показових прикладах:

- на прикладі нового гурту «Любов і Парасолька», учасники якого хочуть бачити на своїх концертах більше гостей;
- на прикладі Джона Восьминіжка, талановитого хлопчини, який мріє створювати комп'ютерну графіку, і для здійснення мрії мусять купити собі комп'ютер;
- на прикладі Ківі, амбітної футболістки, яка шукає для себе найкращу спортивну школу в Бразилії.

У книжці ви також знайдете детальний опис технік розв'язання проблем. З допомогою цих технік люди та компанії з усього світу успішно дають раду своїм проблемам та викликам. Та перш ніж ми візьмемося вивчати цей підхід до подолання труднощів, хочу представити вам людей, які вже опанували ці навички, та їхніх друзів.

ТІ, ЩО ВМІЮТЬ РОЗВ'ЯЗУВАТИ ПРОБЛЕМИ, І КОМПАНІЯ

Вам уже, мабуть, дуже цікаво дізнатися, якими ж є ці люди, які вміють розв'язувати проблеми. Та спершу уточнімо, якими вони не є. Існує кілька типових підходів, які часом заважають людям ефективно розв'язувати проблеми.

Хоча персонажі, яких я зараз опишу, можуть здаватися карикатурами на реальних людей, закладаюся, що ви маєте таких знайомих, які часто геть безпорадні. Цілком імовірно, це ваші однокласники чи

колеги. Або ж навіть ваші родичі. А може, й ви часом поведетеся, як хтось із цих персонажів?
Скажімо, Зітханя.

Зітханя — це людина, яка розчарується, щойно на її шляху виникає найменша перешкода. Вона зітхає: «Я ніколи з цим не впораюся». Це, звісно, не значить, що вона *не* впоралася б із цим, якби спробувала. Іноді в Зітхані виникають чудові ідеї, або ж вона розуміє, як певну проблему можна було б розв'язати. Однак вона страшенно потерпає, що зазнає невдачі, і лякається, що через це з неї глузуватимуть. Замість висловити свою думку чи почати діяти, вона сидить склавши руки і шкодує себе.

Зітханя не може взяти під контроль своє життя. Їй здається, що її ніхто не розуміє, тож вона перекладає провину за все погане, що трапляється з нею, на інших людей. Вона постійно повторює одне й те саме:

- «Я ніколи цього не зроблю. Я безталанна...».
- «Я навіть не намагатимуся щось робити. А якщо зазнаю поразки? З мене всі кепкуватимуть!».
- «У всьому винні мої батьки. І суспільство. Усі в цьому винні!».
- «Ніхто мене не розуміє, ніхто не любить. Усі змовилися проти мене».

А от Критикань ніколи не боїться висловитися. Критикує він професійно. Хай який план ви придумаєте, він знайде у ньому недоліки та вщент розіб'є ваші ідеї. Коли людина, що пробувала щось робити, зазнає невдачі, Критикань першим каже: «Я ж попереджав!». А коли справи кепські, він завжди готовий звинуватити інших.

Критикань завжди багатослівно обговорює помилки всіх довкола, але сам ніколи нічого не робить. Ви ж, мабуть, знаєте: критикувати легко, а діяти — значно складніше. Навіть якщо ви точно знаєте, як робити ту чи іншу справу, це нічого не дасть, якщо ви не готові засукати рукави і взятися до діла. Хтозна, може, Критикань не усвідомлює, що його критичні зауваження неважливі для людей, які дійсно щось роблять. Або ж дуже боїться брати на себе відповідальність та визнати, що й сам він може помилятися.

Від Критиканя можна почути такі твердження:

- «Ні, це точно не спрацює. Погана ідея!».
- «Я знав, що ти сядеш у калюжу. Це лише твоя провина».
- «Ну я ж казав, що тобі робити. Чому ти мене не послухав?».

Та якщо Критикань намагається зрівняти всі ваші починання із землею, то Мрійниця, навпаки, витає у хмарах. У неї всякчас виникають нові ідеї, які так і залишаються ідеями. Вона не завдає собі клопоту навіть поцікавитись, як ці ідеї можна було б реалізувати, й не докладає найменшого зусилля, щоби зробити бодай щось. Мрійниці досить обдумувати свої великі мрії. Хай там як, їй цікавіше мріяти, ніж втілювати мрії у життя.

Мрійниця висловлює багато гучних заяв, та це лише мрії, що, найімовірніше, так і не збудуться:

- «Хочу написати роман!».
- «А може, мені почати свою справу?».
- «Стану лікарем, коли виросту».
- «Я — генератор ідей. Не дратуйте мене своїми нудними деталями!»

А от Переможець мовби й зайвий у переліку персонажів, які не вміють розв'язувати проблеми. Він не переймається труднощами і не

плекає негативні думки. А коли щось іде не так, Переможець бігом береться до діла. Його кредо таке: «Я не можу вплинути на те, що вже сталося, але можу зробити щось вже сьогодні». Переможець — цілеспрямований і проактивний, а це, безумовно, позитивні риси.

Та якби він міг спинитися і бодай хвилику подумати, перш ніж щось починати, то досягав би значно кращих результатів. Свої поразки Переможець схильний пояснювати тим, що він просто доклав замало зусиль. Йому здається, що можна вирішити будь-яку проблему,

якщо лиш сильніше постаратися. Коли Переможець приймає рішення щодо якоїсь проблеми, його вже неможливо переконати змінити курс. Переможцю нецікаво шукати корінь проблеми чи розглядати альтернативні рішення. Йому й на гадку не спадає, що зупинятися, щоб осмислити щось, — не менш важливо, ніж активно діяти.

Переможець часто говорить:

- «Я ніколи не здамся. Мушу подолати цю перепону!».
- «Мені треба дужче старатися! Не можна зупинятися!».
- «Я знаю: якщо докласти ще трохи зусиль, усе вийде».
- «Навіщо зупинятися, щоб подумати? Це марна трата часу. Треба діяти!».

Чи не нагадали вам ці типи персонажів вас самих? Може, ви маєте звичку зітхати чи швидко опускати руки? Легше критикувати інших, аніж спробувати зробити щось самотужки, еге ж? Може, ви полюбляєте мріяти, але терпіти не можете планувати? Або рішуче беретеся за розв'язання проблеми, але не можете натиснути на гальма, коли у вас нічого не виходить? А може, ви таки той, хто вміє розв'язувати проблеми?

Ті, що можуть собі зарадити, мають своєрідне чуття, уміють ставити цілі й досягати їх. Вони сприймають виклики легко та спокійно і, як Переможець, не беруть проблеми близько до серця. Однак, на відміну від Переможця, ці люди досліджують корені проблем і, перш ніж уживати заходів, складають дієвий план подолання труднощів (який легко змінюють, якщо перед ними виникають нові виклики). Балансуючи між осмисленням проблем та діями, вони часом досягають великих успіхів. Ті, що вміють розв'язувати проблеми, радо навчаються як на власних успіхах, так і на невдачах.

Ми можемо розв'язувати проблеми, зокрема, оволодівши певними техніками, навчившись знаходити першопричини труднощів та ставити конкретні цілі. Люди, які це вміють, налаштовані позитивно і зосереджені не на тому, що вже сталося, а на тому, що вони можуть змінити. Вони складають план вирішення конкретної проблеми й одразу беруться її вирішувати.

